

План рада на наставном предметуНазив предмета : **Основи безбедности**

Шифра предмета	Статус предмета	Семестар	Број кредита	Фонд часова
НБ.1.2.	ТМ	I	7	60 (45 +15)

Циљеви предмета	Стицање основних знања и способности за самосталан критички приступ проблемима безбедности, угрожавања појединаца, друштва, државе и међународне заједнице.
Исход изучавања	Исход проучавања предмета <i>Основи безбедности</i> претпоставља познавање чињеница (описивање, дефинисање, разумевање и критичку анализу општих појмова) из области безбедности. Такође, као исход учења, очекује се <i>примена</i> стечених знања у свакодневной пракси суочавања са безбедносним изворима и облицима угрожавања односно изазовима, ризицима и претњама, <i>вредновање</i> активности и понашања различитих субјеката у сложеним ситуацијама безбедносне праксе и развијена способност <i>синтезе</i> тј. стварања - као могућност повезивања корпуса знања о безбедности кроз различите нивое анализе од појединачног до глобалног. Коначно, студенти ће бити оспособљени да <i>процењују</i> мере и активности државе и појединаца на отклањању облика настајања угрожавајућих појава.
Садржај и структура предмета	<ol style="list-style-type: none">1) Увод у наставно-научну дисциплину Основи безбедности2) Безбедност као функција државе3) Теорија система безбедности,4) Угрожавање безбедности5) Међународне организације и безбедност у свету6) Неки савремени безбедносни проблеми7) Обавештајне службе8) Специјални рат као облик угрожавања у свету9) Тероризам као савремена друштвена појава10) Унутрашња безбедност и облици угрожавања11) Систем безбедности

ПРЕДАВАЊА		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Увод у наставно-научну дисциплину Основи безбедности, предмет и основне методе науке о безбедности;	3
II	Безбедност као функција државе, виталне вредности, право као метод рада и граница деловања субјеката безбедности, различита схватања појма безбедности;	3
III	Теорија система безбедности, појам и елементи система безбедности, заштита виталних вредности, карактеристике и компоненте система безбедности;	3
IV	Угрожавање безбедности, извори, облици и носиоци угрожавања	3
V	Међународне организације од значаја за безбедност (ОУН, НАТО, ОЕБС, Интерпол, Европол, Безбедносни аспекти међународног положаја наше земље)	3
VI	Неки савремени безбедносни проблеми (локални и регионални сукоби, нови светски поредак, глобализација, нуклеарно оружје и безбедност)	3
VII	Неки савремени безбедносни проблеми (корупција, појам, подела, појавни облици, институције за борбу против корупције);	3
VIII	Неки савремени безбедносни проблеми (безбедносни аспекти деловања деструктивних секти, карактеристике, деструктивне секте као носиоци угрожавања јавне и националне безбедности);	3
IX	Неки савремени безбедносни проблеми (организовани криминал, медији и медијски рат, санкције, криминал у сфери информатике, биотероризам, оружана агресија);	3
X	Обавештајне службе (појам, настанак и развој, подела, садржај рада, организација, принципи, снаге, средства, форме и методе рада), мере супротстављања;	3
XI	Специјални рат (као облик примене силе, органи и снаге за извођење специјалног рата)	3
XII	Тероризам као савремена друштвена појава (појам, карактеристике, узроци, начин испољавања, класификација, организациона структура, тероризам као међународна појава);	3
XIII	Унутрашња безбедност и облици угрожавања (социјална патологија, екстремизам, угрожавање безбедности саобраћаја, нарушавање јавног реда и мира, пожари, угрожавање животне средине)	3
XIV	Систем безбедности (право и систем безбедности, стратегија националне безбедности, субјекти система безбедности,	3

	послови, службе безбедности);	
XV	Систем безбедности (странци у нашој земљи, обавештајна делатност дипломатско-конзуларних представништва, тајна и заштита тајности)	3

ВЕЖБЕ		
недеља	Тематска јединица	број часова
I	Увод у наставно-научну дисциплину Основи безбедности, предмет и основне методе науке о безбедности, практични примери истраживања неких безбедносних појава и феномена;	1
II	Дискусија и интерактивни рад у разграничењу функција државе, класификације виталних вредности и различитих схватања појма безбедности;	1
III	Теорија система безбедности (елементи система, карактеристике, компоненте, провера разумевања кроз дискусију и интерактивни рад са студентима);	1
IV	Угрожавање безбедности (анализа дневних издања новина и примена класификације облика угрожавања, дискусија);	1
V	Међународне организације од значаја за безбедност (приказати на примеру Републике Србије, улогу појединих МО у остваривању њене безбедности);	1
VI	Неки савремени безбедносни проблеми (локални и регионални сукоби, упознавање са различитим изворима мапирања и регистровања ових сукоба широм света и утврђивање могућности за анализу, на основу тих извора);	1
VII	Ризици појаве корупције у систему безбедности (последиче корупције у систему безбедности, практичне смернице како да грађани реагују у случају корупције);	1
VIII	Неки савремени безбедносни проблеми (пројекција документарног филма о проблемима идентитета и суочавања са деловањем појединих верских институција које излазе из оквира недеструктивног понашања и деловања);	1
IX	Неки савремени безбедносни проблеми (медији и медијски рат, различити видови манипулације који се препознају у медијском стратешком деловању);	1
X	Обавештајне службе (демистификација рада обавештајних служби)	1
XI	Тероризам (анализа неких терористичких акција)	1
XII	Припрема за колоквијум	1
XIII	Колоквијум	1
XIV	Систем безбедности (субјекти система безбедности, класификација, основне надлежности и надзор и контрола над радом служби безбедности)	1
XV	Систем безбедности (политике и стратегије које се утврђују и спроводе у систему безбедности)	1

Облици извођења наставе	Предавање са дискусијом, вежбе и практичан рад, мултимедијално приказивање и обрада појединих безбедносних феномена, колоквијум (припрема, спровођење и оцењивање), индивидуално читање литературе,	
Начин оцењивања на предмету	предиспитне обавезе: 30 поена (активност током наставе 10, колоквијум 20) испит: до 70 поена;	
Литература	обавезна	Стајић, Љубомир, <i>Основи система безбедности-са основама истраживања безбедносних појава</i> , шесто измењено и допуњено издање, Нови Сад, 2015.
	допунска	Стајић, Љубомир, Мијалковић, Саша, Станаревић, Светлана, <i>Безбедносна култура</i> , Правни факултет, Универзитет у Новом Саду, Београд, 2013.
Подаци о наставницима и сарадницима на предмету	проф. др Љубомир Стајић E-mail: lj.stajic@pf.uns.ac.rs Консултације: уторак 10,30 до 12,00 (ВА) доцент др Светлана Станаревић E-mail: stanarevic@fb.bg.ac.rs Консултације: четвртак од 12,00 до 14,00 (кабинет наставника)	

ИСПИТНА ПИТАЊА

Основи безбедности

1. Основи безбедности као наставно-научна дисциплина?
2. Место предмета Основи безбедности у систему наука?
3. Однос Основа безбедности и других научних дисциплина?
4. Предмет изучавања Основа безбедности?
5. Значај проучавања предмета Основи безбедности?
6. Основне методе науке о безбедности?
7. Појам државне функције и заштитне функције државе?
8. Безбедност као атрибут и функција државе?
9. Виталне вредности друштва?
10. Право као основ и граница деловања субјеката безбедности?
11. Различита схватања појма безбедности?
12. Дефинисање безбедности - проблемски приступ?
13. Савремено схватање појма безбедности?
14. Оцена стања безбедности?
15. Класификација безбедности?

16. Глобална безбедност?
17. Појам и значај теорије безбедности?
18. Појам и елементи система безбедности?
19. Компоненте система безбедности?
20. Карактеристике система безбедности?
21. Појам угрожавања?
22. Појмовно разграничење извора, облика и носилаца угрожавања?
23. Класификација извора угрожавања?
24. Супротност интереса као извор угрожавања?
25. Друштвена неуједначеност као извор угрожавања?
26. Друштвена неусклађеност као извор угрожавања?
27. Политика као извор угрожавања?
28. Култура као извор угрожавања?
29. Религија као извор угрожавања?
30. Појам безбедносне културе?
31. Културни, расни и етнички критеријуми као видови угрожавања?
32. Идеологија као извор угрожавања?
33. Демографски развој као могући извор угрожавања?
34. Међународни односи као извор угрожавања?
35. Међународни статус као извор угрожавања?
36. Клима као могући извор угрожавања?
37. Територија као могући извор угрожавања?
38. Географски положај као могући извор угрожавања?
39. Техничко-технолошки извори угрожавања?
40. Облици угрожавања спољне безбедности?
41. Облици угрожавања унутрашње безбедности?
42. Циљеви и носиоци угрожавања безбедности наше земље?
43. Облици угрожавања безбедности наше земље?
44. Субверзивна делатност као облик угрожавања?
45. Обавештајна и извиђачка делатност као облик угрожавања?
46. Деструктивна психолошко-пропагандна делатност као облик угрожавања?
47. Саботажна делатност као облик угрожавања?
48. Политички, економски и војни притисци као облик угрожавања безбедности?
49. Оружана побуна као облик угрожавања безбедности?
50. Мере супротстављања и заштите од угрожавања безбедности?
51. Појмовно одређење силе?
52. Примена силе у међународним односима?
53. Војно-политичка ситуација у свету и безбедност наше земље?
54. Историјски развој ОУН и њени органи?
55. Повеља ОУН и оружана агресија?
56. Настанак, документи, циљеви и органи ОЕБС-а?
57. НАТО - историјат и циљеви?
58. Нови стратешки концепт НАТО-а?
59. НАТО и спречавање ширења НХБ оружја?
60. НАТО и Партнерство за мир?

61. Тенденција ширења НАТО-а?
62. Институције међународне сарадње на пољу унутрашње безбедности?
63. Интерпол - историјат настанка?
64. Органи Интерпола?
65. Европол?
66. Појам међународног положаја земље и однос према безбедности?
67. Међународни положај наше земље у савременом свету и безбедност?
68. Карактеристике савремених безбедносних проблема данас?
69. Локални и регионални сукоби као савремени безбедносни проблеми?
70. Идеја и циљеви Новог светског поретка и утицаји на безбедност?
71. Глобализација и безбедност?
72. Утицај ширења нуклеарног оружја на безбедност?
73. Корупција као фактор угрожавања безбедности?
74. Различита схватања појма корупција?
75. Појавни облици корупције?
76. Подела корупције?
77. Борба против корупције?
78. Институције за борбу против корупције?
79. Стратегија борбе против корупције?
80. Утицај корупције на безбедност друштва и државе?
81. Појмовно одређење секти?
82. Одређење појма секте са аспекта безбедносних наука?
83. Карактеристике деструктивних секти?
84. Методе деструктивних секти за врбовање и одржавање чланова у покорности?
85. Деструктивне секте као носиоци угрожавања јавне безбедности?
86. Деструктивне секте као носиоци угрожавања националне безбедности?
87. Мере и активности на спречавању и сузбијању деструктивног деловања секти?
88. Европска искуства у сузбијању деструктивних секти?
89. Европска унија и однос према сектама?
90. Савремени аспекти деловања организованог криминала?
91. Промет дрога и оружја, и лажни азиланти као савремени безбедносни проблем?
92. Појам, карактеристике и циљеви "медијског рата"?
93. Технике психолошких притисака преко медија у оквиру "медијског рата"?
94. Коришћење метода "гласина" у "медијском рату"?
95. Криминал у сфери информатике?
96. Проблеми обезбеђења рачунара?
97. Информатички рат?
98. Оружана агресија као облик угрожавања безбедности?
99. Постмодерни тероризам - биотероризам?
100. Појам, настанак и развој обавештајних служби?
101. Подела обавештајних служби?
102. Обавештајна делатност обавештајних служби?
103. Контраобавештајна делатност обавештајних служби?

104. Превратничка делатност обавештајних служби?
105. Организација обавештајних служби?
106. Руководећи органи обавештајних служби?
107. Појам, намена и задаци извршних органа обавештајних служби?
108. Појам, намена и задаци агентуре обавештајних служби?
109. Појам, намена и задаци специјалних снага обавештајних служби?
110. Принципи рада обавештајних служби?
111. Снаге и средства обавештајних служби?
112. Форме и методе рада обавештајних служби/ методе прикупљања података?
113. Форме и методе рада обавештајних служби/ методе превратничког деловања?
114. Мере супротстављања обавештајним службама?
115. Специјални рат као облик примене силе?
116. Фазе специјалног рата?
117. Органи за извођење специјалног рата?
118. Снаге за извођење специјалног рата?
119. Специјални рат против наше земље?
120. Појам тероризма?
121. Дефиниције тероризма у међународним политичким актима?
122. Неразликовање тероризма од других облика политичког насиља?
123. Неразликовање терора и тероризма?
124. Неразликовање тероризма и гериле?
125. Основне карактеристике тероризма?
126. Методе тероризма?
127. Основни узроци тероризма?
128. Мотиви и ефекти тероризма?
129. Начини испољавања, видови и врсте тероризма?
130. Класификација тероризма?
131. Организациона структура терористичких организација?
132. Тероризам као међународна појава?
133. Угрожавање безбедности наше земље тероризмом?
134. Савремени модалитети супротстављања тероризму?
135. Међународна полицијска сарадња на сузбијању тероризма?
136. Социјална патологија као облик унутрашњег угрожавања безбедности?
137. Екстремизам и угрожавање јавног реда и мира као облик угрожавања?
138. Угрожавање безбедности саобраћаја и пожари као облик угрожавања?
139. Угрожавање животне средине као облик угрожавања безбедности?
140. Правно уређивање система безбедности?
141. Међународно-правне основе система безбедности?
142. Повеља ОУН као међународно-правна основа система безбедности?
143. Однос појма безбедности и Стратегије националне безбедности?
144. Безбедносне промене као елемент Стратегије националне безбедности?
145. Систем безбедности у Стратегији националне безбедности?
146. Савремени безбедносни проблеми и претње Републици Србији?
147. Карактеристике Стратегије националне безбедности?

148. Основна опредељења политике националне безбедности?
149. Управљање системом националне безбедности?
150. Носиоци и субјекти система безбедности?
151. Активности система безбедности?
152. Активности на организовању система безбедности?
153. Активности на деловању система безбедности?
154. Безбедносне мере?
155. Мере безбедности у време мира?
156. Мобилизација и мере приправности као безбедносне мере?
157. Мере проглашавања ратног стања, распуштања органа власти и мере за извршење обавеза из Повеље ОУН?
158. Ванредно стање као мера безбедности?
159. Ванредна ситуација као безбедносна мера?
160. Послови безбедности?
161. Савет за националну безбедност Републике Србије?
162. Канцеларија Савета за националну безбедност и заштиту тајних података?
163. Биро за координацију Републике Србије?
164. Надзор над радом служби безбедности?
165. Безбедносно-информативна агенција?
166. Војно-безбедносна агенција?
167. Војно-обавештајна агенција?
168. Обавештајна делатност дипломатско-конзуларних органа?
169. Појам странца, страног представништва, дипломатског и конзуларног представника у нашој земљи?
170. Објасните дипломатски имунитет и привилегије?
171. Документа за утврђивање идентитета странаца?
172. Виза за странце?
173. Права и обавезе странаца у нашој земљи?
174. Обавештајна и друга непријатељска активност неких категорија странаца?
175. Појам тајног податка?
176. Одређивање тајних података?
177. Приступ тајним подацима?
178. Мере заштите тајних података?